

Inspiration til bedre elevtrivsel på erhvervsuddannelserne

Indhold

---

3 Introduktion

---

4 Fem vigtige pointer i det strategiske arbejde med trivsel

1. Det betaler sig at styrke elevernes trivsel
  2. Trivselsarbejde koblet med andre strategiske indsatser har mere langsigtet effekt
  3. Lærernes kompetencer i klasseledelse er særligt vigtige
  4. Trivslen styrkes, når eleverne inddrages
  5. Opfølgningen på fravær skal både være systematisk og håndholdt
-

7 Sådan kan I arbejde med elevtrivsel

- 8 Tema 1: Undervisning og arbejdsformer
- 13 Tema 2: Faglige og sociale fællesskaber
- 16 Tema 3: Støtte og ressourcer
- 20 Tema 4: Overgange mellem praktik og skole og grundforløb og hovedforløb

23 Litteratur

Introduktion

At skabe god trivsel blandt eleverne er lige nu en vigtig ambition på mange erhvervsuddannelser. I dette hæfte kan du, der er leder eller medarbejder, blive klogere på, hvilke veje I kan gå for at styrke jeres elevers trivsel.

De seneste år har der været fokus på, hvordan trivslen påvirker de unges udvikling, læring og motivation for at gennemføre deres uddannelse. Allerede i 2015 blev der sat politisk fokus på elevtrivsel, idet målet om øget elevtrivsel var et centralt mål i erhvervsuddannelsesreformen. Arbejdet med elevernes trivsel er ikke blevet mindre aktuelt med årene. Det skyldes dels, at der ikke er sket nogen positiv udvikling i erhvervs-skoleelevernes svar i den årlige elevtrivselsundersøgelse på nationalt niveau siden 2015. Dels har covid-19 præget skolehverdagen gennem det meste af 2020 og også ind i 2021: Hjemsendelse og restriktioner har haft betydning for både elevernes faglige og sociale trivsel, og deres muligheder for at lære og være sammen har været påvirket. Der er altså flere årsager til at sætte fokus på, hvordan elevernes trivsel kan styrkes både nu og i fremtiden.

I dette materiale præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) inspiration til, hvordan man kan arbejde med elevtrivsel på erhvervsuddannelserne, herunder hvad der har betydning for elevernes trivsel, og hvordan du som leder kan sætte rammerne for at styrke elevernes trivsel og motivation for at gennemføre deres uddannelse.

Målgruppen for inspirationsmaterialet er ledere på erhvervsuddannelserne samt konsulenter, der arbejder dedikeret med elevtrivsel.

BAGGRUND

Hvordan definerer vi elevtrivsel?

Ordet trivsel har en meget bred betydning i sig selv. Trivsel kan både handle om personlige, faglige og sociale forhold hos eleverne. I dette materiale definerer vi trivsel som elevernes oplevelse af *at befinde sig godt*, og om de viser et gåpåmod i forhold til skolen.

Trivsel hænger således på den ene side sammen med, om eleverne har selvværd og tiltro til deres egne evner, dvs. om de accepterer sig selv og føler sig fagligt kvalificerede og kompetente i en skolesammenhæng. På den anden side hænger oplevelsen af trivsel tæt sammen med det læringsmiljø, der er i den enkelte klasse og på skolen. Der er på den måde en tæt forbindelse mellem elevernes oplevelse af trivsel og udformningen af skolens læringsmiljø. Med andre ord handler trivsel både om, hvordan eleven oplever sit eget velbefindende, og hvordan eleven handler i forhold til hverdagens udfordringer. (Læs evt. mere i baggrundsrapporten om elevtrivsel på erhvervsuddannelserne).

Sådan er undersøgelsen lavet

Resultaterne i dette inspirationsmateriale bygger på nedenstående data.

- Et litteraturstudie om elevtrivsel
- Data fra den årlige elevtrivselsmåling (ETU) sammenholdt med baggrundsdata om eleverne
- Interviews med ledere, undervisere, trivselsmedarbejdere og elever på seks udvalgte caseskoler

EVA har udgivet en baggrundsrapport om emnet, som formidler de samlede resultater fra dataindsamlingen. Du kan finde rapporten **her**. Dette inspirationsmateriale formidler og uddyber de vigtigste pointer fra baggrundsrapporten.

5

Fem vigtige pointer i det strategiske arbejde med trivsel

Dette afsnit formidler fem grundlæggende pointer, der er vigtige, når man som strategisk leder arbejder med elevtrivsel, og viser fordelene ved at sætte elevtrivsel på den strategiske dagsorden.

1

Det betaler sig at styrke elevernes trivsel

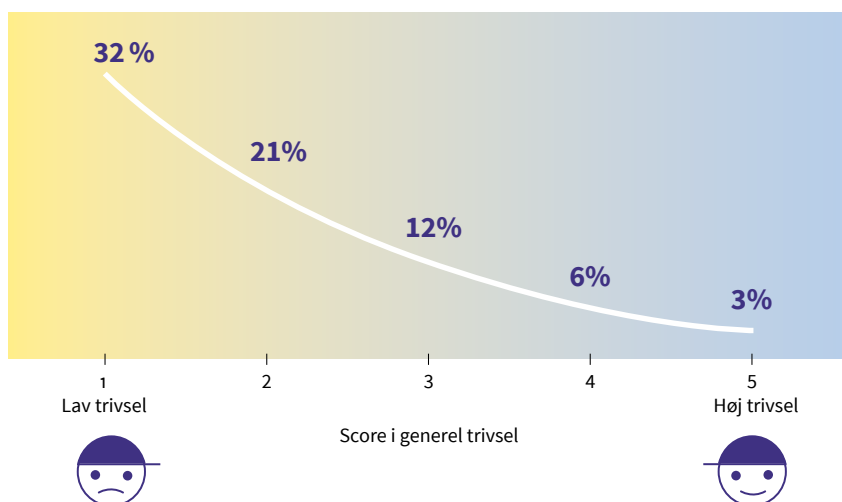
Det betaler sig at arbejde med elevernes trivsel: Elever i trivsel har nemlig en mindre sandsynlighed for at falde fra. Det viser EVA's analyse af den statistiske sammenhæng mellem frafald og trivsel, målt via scoren på elevtrivselsundersøgelsen (ETU) koblet med frafaldsdata og baggrundskarakteristika på eleverne. Analysen viser, at sandsynligheden for frafald falder, når scoren i generel trivsel stiger.

Grafen herunder viser, at der er en sammenhæng mellem trivsel og frafald, når der tages højde for elevernes baggrundsfaktorer. Jo lavere score eleven har i generel trivsel, des større sandsynlighed er der for, at eleven falder fra.

Sandsynligheden for, at en elev med gennemsnitlige baggrundskarakteristika frafalder sin uddannelse inden for det første år, er 32 %, hvis eleven scorer 1 ud af 5 på generel trivsel. Scorer eleven 3 ud af 5 på generel trivsel, vil sandsynligheden falde til 12 % osv.

FIGUR

Sandsynlighed for frafald efter et år fordelt på trivselsscore (1-5)

2

Trivselsarbejde koblet med andre strategiske indsatser har mere langsigtet effekt

Når trivselsarbejdet tænkes sammen med andre strategiske indsatser, hvor der er en naturlig sammenhæng, så er der bedre muligheder for at se langvarige effekter af trivselsarbejdet. Det viser EVA's undersøgelse, hvor skolerne, der har medvirket i EVA's undersøgelse, fx har gode erfaringer med at koble trivselsarbejdet til indsatser for øget gennemførelse og tiltrækning af flere elever. Det gør de bl.a. ved at sætte fokus på faglig stolthed og indsatser, der nedsætter fravær.

De skoler, som kobler trivselsarbejdet med strategien for øget gennemførelse, oplever også det, som EVA's kvantitative analyse viser, nemlig at et målrettet og systematisk arbejde med trivsel kan aflæses i lavere frafaldstal.

3

Lærernes kompetencer i klasseledelse er særligt vigtige

EVA's undersøgelse viser, at det er særligt vigtigt for elevernes faglige trivsel, at de oplever læringsmiljøet som trygt, og at der er tillidsfulde og respektfulde relationer mellem lærere og elever. Det er også vigtigt, at lærerne er dygtige til at differentiere undervisningen, så eleverne har mulighed for at deltage aktivt, uanset om de er fagligt dygtige eller udfordrede.

Den form for læringsmiljø kræver, at lærerne har stærke kompetencer i klasseledelse. Klasseledelse handler overordnet om at etablere et miljø i klassen, hvor eleverne kan engagere sig i meningsfuld faglig læring og udvikle sig socialt (Postholm, 2014). Derfor er det et vigtigt element i det strategiske arbejde med trivsel at prioritere lærernes kompetencer i klasseledelse.

4

Trivslen styrkes, når eleverne inddrages

Et aktivt fokus på elevinddragelse i beslutninger på skolen kan skabe bedre elevtrivsel, fordi eleverne føler sig inddraget og hørt. Men det er vigtigt, at man som skole bruger tid og kræfter på at lære eleverne, hvordan de kan være med i demokratiske processer. Det kan man fx gøre ved at lade dem deltage i bestyrelsesmøder eller forskellige udvalg, lade dem komme med idéer til den fysiske indretning af skolen og lade dem give input til at skabe et godt læringsmiljø mv.

De skoler, som lykkes godt med elevinddragelse, er kendetegnet ved at have forskellige fora, som eleverne kan engagere sig i. Elevrådene er de mest centrale, men derudover har eleverne fx mulighed for at være med i skolemiljøråd, pædagogiske udvalg, lokaleudvalg, trivselsudvalg og lign. Det giver forskellige elevtyper mulighed for at engagere sig i emner, der interesserer dem. Undersøgelsen viser dog også, at det er en udfordring i arbejdet med at inddrage eleverne, at de opholder sig på skolen i en forholdsvis kort periode. En løsning på denne udfordring kan være at gøre elevinddragelse til en del af undervisningen. Fx ved at tilrettelægge en temaug, hvor eleverne kan byde ind med forslag til, hvad der kan styrke skolens undervisningsmiljø.

FAKTA

Det bygger de fem pointer på

Pointerne i denne udgivelse bygger på EVA's undersøgelse "Elevtrivsel på erhvervsuddannelserne" fra 2021. Her kan du også læse meget mere om, hvad der påvirker elevernes trivsel.

5

Opfølgningen på fravær skal både være systematisk og håndholdt

En systematisk overvågning af den enkelte elevs fravær og opfølgning på, hvad der er årsagen til fraværet, er et særligt vigtigt indsatsområde i arbejdet med styrket trivsel og mindre frafald. For øget fravær er en advarselsslampe om dårlig trivsel.

Det systematiske arbejde med fravær og trivsel kræver et administrativt system, der holder øje med, om der er forhøjet fravær hos en klasse, en hel uddannelse eller hos en elev. Dernæst er det vigtigt, at man undersøger, hvad det forhøjede fravær skyldes, og hvad der kan gøres ved det. I det arbejde er det vigtigt, at indsatsen over for enkelte elever er håndholdt og fleksibel.

CASEEKSEMPEL

Holder samtaler med eleverne om deres fravær i stedet for at sende breve

Udfordring: Tidligere elever har givet udtryk for, at det kan virke fremmedgørende at modtage fraværsbreve.

Hvordan? På Hansenberg har man et projekt, der sætter fokus på dialog med elever, der har højt fravær. Projektet tager afsæt i en antagelse om, at alle eleverne går på skolen, fordi de gerne vil gennemføre deres uddannelse. I en mundtlig dialog med eleverne sætter kontaktlærere og trivselsmedarbejder fokus på, hvilke læringsmål eleverne er gået glip af gennem manglende fremmøde, og hvilke årsager der er til fraværet.

Samtalerne suppleres med aftaler om, hvordan eleverne skal indhente læringsmålene, og hvordan fremmødet kan blive mere stabilt.

Hvorfor? Projektet vil gøre op med en tidligere praksis, hvor skolen udsendte automatiske fraværsbreve til eleverne, som oplyste om fraværsprocent og konsekvenser. Elevernes feedback var, at fraværsbrevene virkede fremmedgørende. Den nye tilgang har som mål at styrke det dialogbaserede og håndholdte arbejde med øget gennemførelse.

Ledelsens opgave: Det er vigtigt at sikre dialogen med de involverede personer. Ofte har det også en forstærkende effekt, at uddannelsesleder/rektor er orienteret om indsatsen. Det betyder, at eleven gøres ansvarlig for det aftalte. Samtidig har lederen en platform for næste skridt, hvis eleven ikke lever op til det aftalte.

Udbytte: Man sender et tydeligt signal til eleverne om, at man gerne vil dem og dialogen med dem. At arbejde på denne måde sikrer en tidligere indsats sammen med elever og evt. forældre. En direkte dialog skaber mindre modstand end formelle breve, og arbejdsgangen er blevet lettere og mindre bureaukratisk. Elever, hvor der ikke er grund til bekymring, får ikke længere første advarsel.

Sådan kan I arbejde med elevtrivsel

Denne del er især til dig, der er leder på en erhvervsuddannelse, eller dig, som har et særligt ansvar for elevernes trivsel som fx vejleder, praktikpladskonsulent eller kontaktlærer. Her får du inspiration til og konkrete eksempler på, hvordan I på din skole kan støtte op om et læringsmiljø, hvor elevernes trivsel prioriteres højt.

Der er særligt fire områder, som det er vigtigt at være opmærksom på, når man gerne vil arbejde fokuseret med elevtrivsel.

TEMA 1 Undervisning og arbejdsformer

TEMA 2 Faglige og sociale fællesskaber på skolen

TEMA 3 Støtte og ressourcer

TEMA 4 Overgange mellem praktik og skole og grundforløb og hovedforløb

TEMA 1

Undervisning og arbejdsformer

Undervisning og arbejdsformer omfatter alle de faglige aktiviteter, som lærerne faciliterer og sætter i gang. Det er et særlig vigtigt område at sætte fokus på i trivselsarbejdet, fordi elevenes faglige gåpåmod og tro på egne evner har stor betydning for, at de trives, og at de i sidste ende gennemfører uddannelsen.

EVA's undersøgelse viser, at god klasseledelse er afgørende for elevernes faglige trivsel.

Der er særligt tre elementer ved den gode klasseledelse, som er vigtige at sætte fokus på i denne sammenhæng:

1. Klassekulturen er præget af gensidig respekt, rummelighed og tydelige regler.
2. Læreren har et særligt fokus på at danne tillidsfulde relationer til den enkelte elev.
3. Alle elever skal have mulighed for at deltage i undervisning og gruppearbejde.

Du kan få mere inspiration til arbejdet med klasseledelse i EVA's videnspakke om klasseledelse. Du kan også læse mere om god klasseledelse i redskabet "God praksis for undervisningsmiljøer på erhvervsuddannelserne". Endelig kan du få mere inspiration til at arbejde med differentiering i undervisningen i EVA's udviklingsredskab: "Arbejd med undervisningsdifferentiering i EUD"

FAKTA

Elevers vurdering af egen indsats og egne evner har stor betydning

Sammenhængen mellem trivsel og frafald er særlig stærk, hvad angår trivselsindikatorerne for egen indsats og egne evner: En gennemsnitlig elev vil have 24 % sandsynlighed for at frafalde sin uddannelse inden for det første år, hvis eleven scorer 1 ud af 5 på trivselsindikatoren *egen indsats og egne evner* i elevtrivselsundersøgelsen (ETU). Denne sandsynlighed falder til 4 % hvis eleven scorer 5 ud af 5. Det peger på, at en indsats ift. elevtrivsel kan mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne, særligt når det kommer til trivsel vedrørende elevernes egen indsats, herunder motivation og koncentration, samt tiltro til egne evner.

Opdyrk den trygge og respektfulde klassekultur

Det er med til at styrke elevernes trivsel og læring, når læreren sætter løbende fokus på at skabe en tryk og respektfuld klassekultur. Kulturen i en klasse handler om den tone og det fællesskab, der er i klassen. Læreren kan støtte op om god klassekultur ved at opstille nogle tydelige spille-regler for den måde, man er sammen på. En respektfuld og tryk tone i klassen kan fx skabes ved, at læreren selv taler til eleverne i øjenhøjde og italesætter, at eleverne har et ansvar for at spille hinanden gode og lytte til hinandens synspunkter.

” I folkeskolen følte jeg, at jeg blev snakket ned til, og at jeg ikke vidste en skid om noget. Det var læreren, der havde ret, og man skulle bare indrette sig efter dem. Det kunne jeg ikke lide. Her er det mere: ”Jeg lytter til det, du siger. I denne her sammenhæng har jeg måske ret, men vi kan prøve at finde ud af det”. De siger ikke bare: ”Jeg er den ældste, jeg bestemmer”. De lytter og har respekt på en anden måde.

Elev, Grundforløb 1 (GF1), teknisk uddannelse

Hvorfor? Det gør det sværere for eleverne at trives og lære, hvis de ikke føler sig trygge i undervisningsrummet. Derfor er det vigtigt, at lærerne arbejder med at skabe en klassekultur, hvor eleverne tør prøve sig frem og begå fejl. En kultur, hvor regler og forventninger er tydelige og gensidige, og tonen er præget af gensidig respekt.

Hvordan? En tryk og respektfuld klassekultur kan eksempelvis skabes gennem øvelser, der danner eleverne, ift. hvordan de er sammen i undervisningen, eller ved at eleverne sammen udvikler fælles klasseregler for klassen.

Det kan du gøre som leder:

Som leder sætter du rammerne for den trygge klassekultur. Du kan fx:

1. Afsætte tid i skemaet til, at lærerne kan lave øvelser, der træner eleverne i at være sammen på respektfulde måder.
2. Overveje, om alle lærere har kompetencerne til at skabe en tryk og respektfuld klassekultur, eller om der er behov for kompetenceudvikling.

Husk: En tryk og respektfuld klassekultur er særlig vigtig, når eleverne starter i en ny klasse, men det er også vigtigt at *vedligeholde* den gode kultur gennem hele elevernes uddannelsesforløb.

CASEEKSEMPEL

Klassens time styrker klassekulturen på Grundforløb 2

Udfordring: På Grundforløb 2 (GF2) kan det være svært for lærerne at få tid til at arbejde med klassekulturen, fordi der skal nås meget fagligt stof på kort tid. På EUC Lillebælt har man derfor indført en ugentlig fagtime på GF2, som er en slags klassens time. De kalder den for fagtimen.

Hvordan? Kontaktlæreren laver i dialog med klassen en dagsorden for klassens time, hvor de arbejder med et tema, som har betydning for klassekulturen. Det kan fx være tonen i klassen, de indbyrdes relationer i klassen, hvordan man tager ansvar for sig selv, og andre eller lignende temaer.

Ledelsens opgave: At skabe rammer og økonomi til ”klassens time”. Det kan fx ske ved at italesætte ”klassens time” på

teammøder og holde status-/evalueringsmøder med teamet omkring, hvordan det går med afholdelsen af ”klassens time”.

Udbytte: Lærerne på GF2 arbejder løbende med en klassekultur. Det kan både forebygge trivselsudfordringer og styrke læringsmiljøet i klassen.

Bilag: Skolen har udarbejdet et idékatalog med undervisningsmaterialer, som lærerne kan plukke fra, når de faciliterer elevernes fælles snak om klassekultur. Hvis der fx er udfordringer med hårdt sprog og mobning, så findes der øvelser i kommunikation. Klik her for at se idékataloget til fagtimerne på GF2.

Hjælp lærerne med at opbygge tillidsfulde relationer til eleverne

Det er med til at styrke elevernes trivsel og læring, når de har tillidsfulde relationer til deres lærere. En del af god klasseledelse handler om at møde eleverne med omsorg, empati og interesse (EVA, 2019). Det er også en måde at skabe tillidsfulde relationer til eleverne på.

” 60-70 % af vores elever har haft en dårlig oplevelse med folkeskolen og vil gerne have tydelige rammer, så derfor er klasserumsledelse og relationsarbejde meget vigtigt for at skabe det rigtige læringsmiljø. [...] Når relationen først er skabt, føler jeg, at jeg kan flytte eleverne over store distancer.

Lærer, teknisk uddannelse

Hvorfor? Undersøgelsen viser for det første, at tillidsfulde relationer mellem lærere og eleverne har stor betydning for, om lærerne oplever, at de lykkes med undervisningen. For det andet skaber tilliden grobund for, at eleven kan betro sig til læreren, hvis de har faglige, sociale eller personlige udfordringer. Det kan være en vigtig forudsætning for, at skolen opdager, at elever har brug for nogle af de støttetilbud, som findes på skolen. Derfor er tillidsfulde lærer/elev-relationer både med til at styrke læring og trivsel og forebygge mistrivsel.

Hvordan? Der findes ikke en formel for, hvordan man opbygger tillidsfulde relationer. Men det handler i høj grad om, at man som lærer viser eleven, at man interesserer sig for hende eller ham som et menneske og ikke kun som en elev, der skal lære noget i skolen. Det kan man gøre gennem små tegn som humor, øjenkontakt og spørgsmål til elevens hverdagsliv.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at store elevhold og mangel på tid til at tale med eleverne er noget af det, som kan gøre relationsarbejdet svært – også for de lærere, som er dygtige til at opbygge tillidsfulde og nære relationer.

Det kan du gøre som leder:

Som leder sætter du rammerne for de tillidsfulde relationer mellem lærer og elev.

Du kan fx:

1. Afsætte tid og ressourcer til ekskursioner og aktiviteter, hvor lærer og elever kan lære hinanden at kende uden for klasserummet.
2. Kommunike, at ledelsen i høj grad ser det som lærernes opgave at skabe tillidsfulde relationer til eleverne.
3. Overveje, om nogle af lærerne har brug for at få styrket deres kompetencer i relationsarbejdet – fx på et kursus eller ved fælles erfaringsudvekslinger om emnet på et lærermøde.
4. Italesætte de dilemmaer, der kan opstå, når læreren både er faglærer og en lærer, der har mere personlige relationer til eleverne. I den forbindelse er det vigtigt at sikre, at lærerne ved, hvem de kan kontakte, hvis en elev har større udfordringer, end læreren kan hjælpe med.

Inspiration: I udgivelsen ”God praksis for undervisningsmiljøer på erhvervsuddannelserne” kan du finde en beskrivelse af, hvordan den gode lærer både har sociale, faglige og personlige kompetencer.

Lad gruppearbejdet være mere lærerstyret

Gruppearbejdet er en central del af læringsituationen på erhvervsuddannelserne, og det er vigtigt for elevernes trivsel, at grupperne fungerer godt. Fx er det en god idé, at lærerne står for gruppedannelsen og støtter eleverne i, hvordan de kan arbejde sammen.

Hvorfor? Når eleverne arbejder i grupper, kan der være nogle elever, der oplever at være uden for fællesskabet og ikke har nogen at være sammen med eller ikke ved, hvordan de skal samarbejde med de andre. Derfor skal læreren stå for gruppedannelsen og holde øje med, at samarbejdet i grupperne er velfungerende under hele processen.

Hvordan? Når læreren sammensætter grupper, er det vigtigt at have tre forhold for øje:

1. At grupperne styrker de **sociale relationer** i klassen, dvs. at læreren gennem gruppearbejde kan arbejde på at styrke relationer mellem enkelte elever.
2. At grupperne træner elevernes evner til at **samarbejde**, dvs. at læreren gennem gruppearbejdet kan vælge at udfordre eleverne på deres samarbejdsevner ved at sammensætte grupper med elever, som er forskellige enten fagligt eller i forhold til interesser og værdier.
3. At grupperne er velfungerende rent **fagligt**, dvs. at læreren laver grupper med en formodning om, at elevernes faglige kompetencer vil supplere hinanden godt.

Det kan du gøre som leder:

Som leder kan du fx understøtte et velfungerende gruppearbejde ved at sætte gruppearbejde og gruppedannelser på dagsordenen – fx på et fælles lærermøde eller bede klasseteamsene om at sætte det på dagsordenen og udveksle erfaringer i teamet.

Derudover kan du overveje at indføre samarbejdskontrakter, som eleverne kan bruge i gruppearbejdet. Det kan du læse om i caseeksemplet nedenfor.

CASEEKSEMPEL

Eleverne indgår samarbejdskontrakter inden gruppearbejde

Udfordring: Når eleverne starter på grundforløbet, er deres praktiskfaglige forudsætninger meget forskellige, hvilket kan udfordre samarbejdet. Derfor er det vigtigt, at alle elever bevidstgøres om, at de alle har et fælles ansvar for en god gruppedynamik og dermed en god trivsel i undervisningen.

Hvordan?: På EUC Nord bruger man samarbejdskontrakter, som eleverne skal udfylde, når de indgår i et større samarbejde, fx om en fremlæggelse, et byggeprojekt eller en opgave, der skal afleveres. Samarbejdskontrakten går ud på, at alle elevgrupper udfylder kontrakten med nogle fælles retningslinjer for, hvordan de gerne vil have gruppearbejdet til at foregå. På den måde er det et værktøj, som eleverne kan bruge til at indgå fælles aftaler, som de kan holde hinanden op på i gruppearbejdet.

Ledelsens opgave: På møder med teamet omkring eleverne kan lederen følge op på elevernes samarbejdsaftaler og gruppearbejder ved at spørge ind til det. Det er desuden lederens ansvar, at samarbejdsaftalerne ikke står i modsætning til skolens pædagogiske eller værdimæssige ståsted. Dette har dog ikke været et problem på caseskolen.

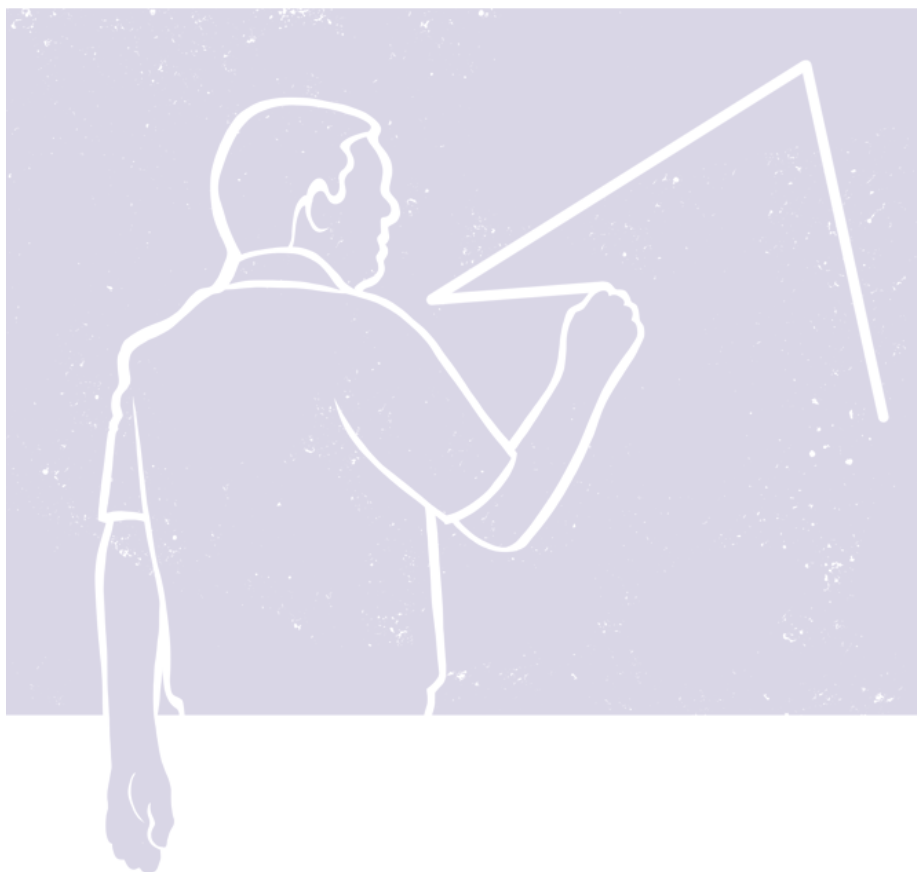
Udbytte: Ansvarsfølelsen over for grundlaget i samarbejdskontrakten øges markant, når eleverne selv står som afsendere af indholdet. På EUC Nord er der en høj grad af faglig og social trivsel på GF1. Eleverne oplever samarbejdet i et andet perspektiv end i grundskolen, netop fordi de får – og tager – større ansvar og oplever samarbejdet som reelt forpligtende.

Bilag: Her kan du se et eksempel på en samarbejdskontrakt.

Refleksionsspørgsmål

1. Støtter vores organisatoriske rammer op om lærernes arbejde med at skabe tillidsfulde relationer til eleverne og en respektfuld klassekultur?
2. Har lærerne de rette kompetencer inden for klasseledelse og relationsarbejde, eller har vi brug for kompetenceudvikling?
3. Hvilke dilemmaer kan der være, når lærerne både har en rolle som faglærer og som en lærer, der har en mere personlig relation til eleverne?
4. Hvor meget skal den personlige relation til eleverne fylde i og uden for undervisningen, og er der brug for fælles rammer for, hvor meget lærerne skal være tilgængelige for eleverne?

TEMA 2

Faglige og sociale fællesskaber

Faglige og sociale fællesskaber handler om elevernes relationer til hinanden, både i undervisningen og uden for undervisningen. EVA's undersøgelse viser, at det at føle sig som en del af skolens fællesskab er helt afgørende for elevernes trivsel. Men netop fællesskabet er noget af det, der kan være svært at arbejde med, fordi eleverne ofte er meget forskellige i alder, interesser og baggrund. EVA's analyse viser, at der er særligt fire typer af indsatser, der har en positiv betydning for fællesskaberne på skolen:

1) indsatser, der styrker klassefællesskaberne, 2) aktiviteter, der understøtter det tværgående sociale fællesskab på tværs af klasser, 3) aktiviteter, hvor eleverne er fælles om noget fagligt – altså et interessefællesskab, og 4) introducerende aktiviteter i starten af GF1 og GF2.

I dette afsnit stiller vi skarpt på det faglige og sociale fællesskab, og du får input til, hvordan man kan styrke de faglige og sociale fællesskaber i og uden for klassen.

Dyrk elevernes faglige stolthed via stærke faglige fællesskaber

Skolens faglige fællesskab er en vigtig brik i elevernes oplevelse af at trives på skolen. Det er de faglige fællesskaber, som binder eleverne sammen på tværs af alder, køn og interesser. En måde at arbejde med dette på er ved at skabe nogle fællesskaber, hvor faglige aktiviteter og faglig identitet er i centrum. Det kan man fx gøre ved at arbejde med faglig stolthed. Faglig stolthed handler om at få eleverne til at føle sig stolte af det, som de kan sammen, og de professioner, som de bliver en del af ved at gå på skolen.

Hvorfor? Når eleverne oplever et fagligt fællesskab på skolen, er det med til at give eleverne faglig identitet og skabe et større tilhørsforhold til skolen. Den faglige identitet og stolthed er også noget, som eleverne kan tage med sig videre i praktikken og i arbejdslivet, og dermed er det også på den længere bane med til at styrke deres trivsel.

Hvordan? Arbejdet går ud på at opbygge et fagligt fællesskab hos eleverne, så eleverne kan være sammen om nogle faglige aktiviteter, hvor de både lærer noget, bliver stolte af det, som de kan, og knytter nogle bånd til hinanden og faglærerne. Det kan man fx gøre ved at invitere virksomheder og tidligere elever ind på skolen, så eleverne kan lære mere om de professioner, som de uddanner sig til. Et andet vigtigt greb er at gennemføre aktiviteter, hvor eleverne samarbejder om at fremstille nogle produkter, hvor de bruger deres fag og viser, hvad de kan.

Det kan du gøre som leder:

Som leder har du en afgørende rolle i at skabe nogle rammer, hvor faglige aktiviteter samler eleverne i et fællesskab, som de oplever at være en del af og er stolte over at tilhøre. Du kan sammen med lærerne bidrage til at skabe faglige fællesskaber ved at sørge for, at der både i og uden for undervisningen finder aktiviteter sted, hvor eleverne møder nogle faglige rollemodeller, fx gennem foredrag eller faglige dage, hvor eleverne viser noget, som de har lavet i undervisningen, frem for hinanden og andre uden for skolen. Du kan også tale om vigtigheden af et fag og på den måde påvirke den kultur, der er på skolen.

Husk: Arbejdet med faglige fællesskaber kan også bidrage til, at de yngre og nye elever får rollemodeller blandt eleverne på de ældre årgange. Det kan betyde, at de nye elever har nogle at se op til, som fx kan guide og rådgive dem i forhold til skoleforløbet og andre udfordringer, som de kan møde på uddannelsen.

EUC Nord gør noget ekstra ud af at opbygge stærke faglige fællesskaber på tværs af uddannelsesretninger, hold og årgange, især gennem deres årlige arrangement ”Skills City”. Det kan du læse om i caseeksemplet.

CASEEKSEMPEL

”Skills City” opbygger elevernes faglige stolthed og skaber social sammenhørighed

Udfordring: De fleste unge vil være det, som de er gode til – eller det de har gjort før. Overgangen til en erhvervsuddannelse kan derfor være en udfordring, fordi et stort antal unge ikke møder håndværksfagene hverken i grundskolen, i hjemmet eller i et fritidsjob.

Hvordan?: På EUC Nord i Nordjylland afholder man hvert år arrangementet ”Skills City” med GF1-eleverne på skolens tre tekniske fagretninger. Skills City er et undervisningsforløb, der løber over det meste af grundforløbet første del og handler om at opbygge en lille miniby i virkelige størrelsesforhold. Eleverne får til opgave at opbygge både gader og forretninger gennem et samarbejde mellem tømrerne, murerne, malerne, snedkerne mv., hvor de skal få proces og tidsplan til at gå op. Ved slutningen af GF1 levendegøres byen med indhold til forretningerne fra de andre fagretninger, fx bagere, smede og kokke. Venner og familie inviteres ind i byen for at se det færdige resultat, og det samme gør alle kommunens 7. klasser. I alt besøger omkring 1500 gæster byen på to dage.

Ledelsens opgave: Ledelsen har en vigtig rolle i at understøtte rammesætningen. Det handler også om at afsætte flere ressourcer end en traditionel undervisning kræver. Man inviterer ikke 1500 gæster ind, uden der skal ekstra hænder til. Desuden er det vigtigt, at lokalet, hvor mini-byen bygges, skal være til rådighed i alle 20 uger. I afviklingen af eventet ligger der også en større koordinerende rolle i forhold til bl.a. 7. klassernes besøg.

Udbytte: Det skaber faglig identitet, stolthed og tro på egne evner hos eleverne, når de ved slutningen af forløbet kan fremvise, hvad de har lavet i løbet af det forgange halve år. Det skaber fællesskaber på tværs af fagretninger på skolen, idet eleverne mødes om en fælles interesse for det faglige og skal samarbejde for at få det til at lykkes.

Bilag: Her kan du se en lille video om Skills City 2019 på EUC Nord.

Giv klassefællesskabet de bedste vilkår helt fra starten

Klassefællesskabet er det fællesskab på skolen, som spiller den vigtigste rolle for elevernes trivsel – det gælder både for elever på grundforløbet og hovedforløbet.

Hvorfor? Et godt klassefællesskab har både betydning for elevernes generelle trivsel og for, om eleverne har lyst til at møde op i skolen. EVA's undersøgelse viser, at klassefællesskabet er det fællesskab på skolen, der betyder mest for eleverne, og derfor er det vigtigt at støtte op om.

Hvordan? For eleverne handler et godt klassefællesskab om, at det er rummeligt, og at eleverne i klassen hjælper og støtter hinanden. Det er særlig vigtigt at lave fællesskabskabende aktiviteter i samarbejde med eleverne i starten af både GF1 og GF2 og i starten af hovedforløbet. Øvelser, hvor eleverne griner sammen, laver nogle faglige og sociale øvelser eller bevæger sig, er alle sammen med til at etablere et godt klassefællesskab.

” Fra min synsvinkel er det meget vigtigt. Inden vi blev rystet sammen, snakkede ingen af os stort set sammen. Men da vi havde de aktiviteter, blev vi den familie, som vi er nu. Det er blevet bedre og bedre med tiden. Vi laver gruppearbejde og fælles ting i klassen. De ryste-sammen-aktiviteter er yderst vigtige, når det er noget nyt: ny skole, ny klasse og nye mennesker.

Elev, GF1, kombinationsskole

Det kan du gøre som leder:

Som leder kan man fx understøtte dette ved at afsætte tid og ressourcer til fællesskabsaktiviteter i klasserne, og ved at klassens kontaktlærer får ekstra ressourcer til at styrke klassefællesskabet. Det kan fx ske gennem ture ud af huset, skemalagte rystesammenøvelser og aktiviteter med bevægelse i undervisningen. Man kan også støtte op om klassefællesskabet ved at give eleverne mulighed for at mødes på skolen i de perioder, hvor de er i praktik.

Husk: Inddrag eleverne i, hvilken slags aktiviteter de foretrækker at lave.

Inspiration: På Danmarks læringsportal findes 18 konkrete lege og fysiske øvelser, som kan bruges til at styrke elevernes sociale og personlige relationer.

Refleksionsspørgsmål

1. Hvordan skaber vi et godt klassefællesskab for eleverne fra starten?
2. Hvad kan vi gøre for, at eleverne bevarer det gode klassefællesskab, når de starter på GF2, og mens de er i praktik?
3. Hvad gør vi for at skabe stærke faglige fællesskaber blandt eleverne?

TEMA 3

Støtte og ressourcer

Det har en positiv betydning for skolernes arbejde med at støtte eleverne, når skolerne har ansat medarbejdere med et særligt ansvar for elevernes trivsel, og der findes forskellige tilbud til elever, som af faglige, personlige eller sociale årsager har brug for ekstra støtte undervejs i uddannelsen. Disse ressourcepersoner er helt centrale i arbejdet med at forebygge og håndtere mistrivsel samt støtte sårbare elever.

I dette afsnit kan du læse mere om, hvordan du som leder kan organisere skolens ressourcepersoner og støttetilbud.

” Jeg synes, det har hjulpet mig at have en udefra, man kan snakke med, som ikke kender til alle andre. Det er megarart. Han er ikke psykolog, så han sidder ikke og spiller hellig eller klog. Han sidder der som en almindelig voksen person, et medmenneske, man kan snakke med. Det har været super fedt. [...] Siden jeg var 14, har jeg snakket om at flytte for mig selv, inden jeg blev 18. Nu er det sket, og jeg kommer aldrig hjem at bo igen. Det har hjulpet mig, og det hele blev sat i værk, efter jeg havde snakket med trivselskonsulenten.

Elev, GF1, teknisk uddannelse

Hav helt klare rollebeskrivelser for jeres ressourcpersoner

En klar organisering med en tydelig rollefordeling mellem de personer, som indgår i trivselsarbejdet (vejleder, kontaktlærer, trivselsmedarbejder etc.), er afgørende for, at skolerne kan spotte elever, der ikke trives og hjælpe dem på rette vej.

Hvorfor? Der er typisk mange forskellige personer med forskellige titler, der arbejder med elevtrivsel på en erhvervsuddannelse. Derfor er det vigtigt, at alle ved, hvem der gør hvad hvornår for at undgå dobbeltarbejde, eller at bolden falder mellem to stole.

Hvordan? Samarbejdet mellem de forskellige led i trivselsarbejdet og den hurtige opfølgning er central for, at trivselsindsatserne på skolen lykkes. Derfor er det vigtigt med tydelige rammer for kontaktlærerens og de andre ressourcpersoners rolle. Det giver bedre mulighed for at forebygge mistrivsel og handle hurtigt, hvis elever har brug for støtte i løbet af uddannelsen.

Det kan du gøre som leder:

Som leder er det vigtigt at gøre det klart for hver enkelt ressourcperson, hvad der ligger i dennes opgaveportefølje, samt hvordan opgaverne spiller sammen med andre ressourcpersonernes opgaver. Det kan du fx gøre ved at lave en funktionsbeskrivelse til hver enkelt ressourcperson og give dem mulighed for mundtlig at tale om, hvad der ligger i deres roller hver især, og hvordan samarbejdet skal foregå.

Særligt tre forhold er vigtige at have for øje, når du skal organisere ressourcpersonernes arbejde:

1. At der både er tydelige strukturer og en klar rollefordeling i trivselsarbejdet.
2. At trivsel skal drøftes i flere fora, men møder om den enkelte klasse og elev er vigtigst.
3. At ressourcpersoner, der arbejder målrettet med trivsel, kan fungere som brobyggere mellem ledelse og undervisere i trivselsarbejdet.

Husk: Det er vigtigt, at der er ressourcpersoner på skolen (fx en trivselsmedarbejder eller uddannelsesleder), som konkret får ansvaret for at arbejde med elevernes trivsel. En, der står for de overordnede trivselsindsatser på skolen og er bindeled mellem de forskellige personer, der arbejder med elevernes trivsel (fx kontaktlærere, praktikpladskonsulenter, ledelsen).

Inspiration: På EUC-Lillebælt består deres procedure fx i en beredskabsplan, der beskriver, hvilke handlinger der skal foretages, hvem der skal involveres hvornår, samt hvilke handlemuligheder der er, hvis en elev mistrives. Klik her for at se en grafisk fremstilling af beredskabsplanen.

Giv eleverne adgang til forskellige støttetilbud

Skolens ressourcepersoner, dvs. trivselsmedarbejdere, mentorer, vejledere og SPS-vejledere, er en vigtig del af skolens trivselsarbejde. Det er vigtigt, at eleverne har adgang til en bred vifte af støttetilbud, som kan favne de forskellige typer af udfordringer, som eleverne kan have.

Hvorfor? Eleverne på erhvervsuddannelserne er en mangfoldig gruppe. Og den enkelte elev kan have udfordringer, som både kan have personlig, faglig eller social karakter. Elever som ikke trives kan hurtigt blive frafaldstruede, og derfor er det vigtigt, at skolen har et beredskab, som sikrer, at eleverne hurtigt kan få den støtte, de har brug for uanset om det handler om fx lektiehjælp, særlige behov eller andet.

Hvordan? Når skolen udbyder støttetilbud til eleverne, så er det vigtigt, at tilbuddene dækker over en bred palet. Det gør en forskel for elevernes trivsel, når skolen har flere funktioner, der kan støtte eleven på forskellige måder alt efter elevens behov. Nogle elever har fx kun brug for en smule støtte til at finde en praktikplads eller søge om ordblindhjælpe midler. Andre kan have brug for mentor eller psykologhjælp. Tilsammen skal skolens tilbud om støtte og ressourcer danne et finmasket net af støtte og hjælp til alle slags elever og behov.

Det kan du gøre som leder:

Som leder er det vigtigt at have et overblik over, hvilke ressourcepersoner der tager sig af hvilke udfordringer, og hvordan ressourcepersonerne som helhed matcher elevgruppens udfordringer. Det kan du gøre ved at holde øje med, hvad trivselsmålinger, ordblindscreeninger og andre data viser om elevernes udfordringer og behov. Samtidig kan du være i løbende dialog med lærere, ressourcepersoner og elevrepræsentanter om, hvordan de støttetilbud, der er på skolen, bliver brugt, og om noget skal justeres.

Giv jeres ressourcepersoner de bedste muligheder for at handle hurtigt over for eleverne

En håndholdt, individuel tilgang med tilpassede løsninger for den enkelte elev er central for at sikre en velfungerende støtte og dermed øget trivsel blandt eleverne.

Hvorfor? Når en elev har brug for støtte, så er det ofte her og nu. Hvis ikke der handles hurtigt nok, eller hvis støttetilbuddet rammer ved siden af, er der risiko for, at eleven falder fra uddannelsen. Det kræver en stor fleksibilitet. Både i den måde, som støtten bliver givet på, og det handlerum, som den enkelte medarbejder har.

Hvordan? Det er afgørende, at ressourcepersonerne har en fleksibel og håndholdt tilgang til de mest sårbare elever på skolen, da hurtig og fleksibel handling er særligt vigtig for denne gruppe. Det er samtidig vigtigt, at tilbuddene er let tilgængelige og kendt af eleverne.

Det handler ikke nødvendigvis om at skræddersy særskilte støttetilbud til hver enkelt elev, men om at imødekomme elevernes behov ved fx at tilbyde fleksibilitet i planlægningen af elevens uddannelsesforløb. Det kan fx være, at en elev har brug for en ekstra praktikuge i grundforløbet, for ekstra faglig støtte eller for at bytte om på nogle fag i forløbet. Andre elever kan have behov for faste samtaleforløb med fx trivselskonsulenten, kontaktlæreren, vejlederen eller en mentor. Andre kan have behov for at deltage i støttegrupper med andre sårbare unge, deltage i eksterne tilbud i kommunen mv.

Det kan du gøre som leder:

Som leder er det altså centralt at sikre, at skolen både har en klar rollefordeling og procedure for ressourcepersonernes arbejde, men at der samtidig er handlerum, som giver plads til, at den enkelte ressourceperson kan handle hurtigt og tilpasse håndteringen af sagen til den enkelte elev.

Husk: Det er vigtigt, at ressourcepersonerne samarbejder med eleven om, hvilken form for støtte der er den bedste for eleven selv. Når eleven får et medansvar for sin skolegang, kan det gøre hende eller ham mere motiveret for at gå i skole.

Inspiration: I udgivelsen ”God praksis for undervisningsmiljøer på erhvervsuddannelserne” kan du fra side 47 også finde inspiration til, hvordan støttepersoner kan støtte elever, når de har det svært.

Refleksionsspørgsmål

1. Matcher udbuddet af ressourcepersoner elevgruppens behov?
2. Kan gruppen af ressourcepersoner både tilbyde støtte til faglige, personlige og sociale udfordringer?
3. Har ressourcepersonerne tilstrækkelig mulighed for at handle hurtigt i forhold til at igangsætte støtte til den enkelte elev?
4. Er skolens uddannelsesforløb tilstrækkeligt fleksible, så sårbare elevtyper også imødekommes?

TEMA 4

Overgange mellem praktik og skole og grundforløb og hovedforløb

Der er mange overgange for eleverne i løbet af en erhvervsuddannelse, og overgangene kan være kritiske perioder, hvor de har særligt brug for støtte. Nogle af de overgange, som det er vigtigt at have fokus på, er opstarten på grundforløbene og overgangen fra grundforløb til hovedforløb. EVA's undersøgelse viser, at der er særligt to forhold, som udfordrer elevernes

trivsel i overgangene: 1) usikkerhed om eller mangel på støtte i processen med at finde en praktikplads, og 2) en oplevelse af mangel på sammenhæng i gennem hele uddannelsen.

Dette afsnit handler om, hvordan du som leder kan understøtte, at eleverne oplever mere sammenhæng i uddannelsen.

Flyt praktikpladsvejledningen ind i undervisningen

Når eleven går fra at være elev i skolen til at være elev på et praktiksted, sker der et skift i uddannelsen, som kan være svær for nogle elever. Det handler både om, at eleverne kan være usikre på, hvordan de finder en elevplads, men det handler også om selve skiftet i at overgå fra at gå i skole til at være i praktik.

Hvorfor? Mange erhvervsuddannelser har praktikvejledere eller andre former for vejledere, der kan hjælpe eleverne med at finde en elevplads. Men ikke alle elever finder en elevplads eller bruger den støtte, som skolen tilbyder til at finde en praktikplads. Desuden kan det være svært for eleverne at finde sig til rette i deres elevplads og bruge det, som de har lært på skolen.

Hvordan? Det er derfor vigtigt, at skolens praktikvejledning flyttes ind i skolens undervisning, så alle elever bruger den hjælp, der er til rådighed, og finder ud af, hvor de gerne vil i praktik, og hvad der forventes af dem i praktikken.

Det kan du gøre som leder:

Der er flere måder, hvorpå du som leder kan styrke arbejdet med at finde de rigtige praktikpladser til eleverne og lette deres overgang til praktikken. For det første er det vigtigt at støtte op om samarbejdet mellem lærere og skolens praktikansvarlige, så der er gode muligheder for, at praktikpladskon-sulenter eller vejledere kommer med ind i undervisningen. Dermed er det mere tydeligt for eleverne, hvordan de får adgang til hjælp og vejledning, end hvis de skal opsøge den hos personer, som de ikke tidligere har mødt.

For det andet kan du som leder skabe mere sammenhæng mellem skole og praktik ved fx at indlægge tid til forberedelse og opsamling på praktikforløbet ind i elevernes skema. Det har de gjort på Randers Social- og Sundhedsskole, som du kan læse mere om herunder:

CASEEKSEMPEL

Eleverne briefes før og debriefes efter praktik

Udfordring: Mange elever oplever, at skole- og praktikforløbet ikke hænger sammen.

Hvordan? På Randers Social- og Sundhedsskole har man tilrettelagt særlige lektioner, som kaldes ”Ud-i-praktik” og ”Ind-fra-praktik”, hvor eleverne bliver hhv. forberedt på praktikken og debriefet efter praktikken. Lektionerne løber over to til seks lektioner afhængig af, hvor i forløbet timerne ligger. Lektionerne varetages af undervisere, der har funktion som praktikkontaktpersonerne på skolen.

I Ud-i-praktik-ktionerne gennemgås praktikmål, sammenhængen mellem teori og praksis og elevernes eget ansvar med henblik på at få tydeliggjort forventninger til praktikvejlederen på praktikstedet. Skolen arbejder endvidere på at invitere praktikvejledere fra praksis ind i timerne, så eleverne også får praktikernes perspektiver på samarbejdet, inden de går ud i praktikken.

Ind-fra-praktik-ktionerne handler om at skabe et forum, hvor eleverne kan dele oplevelser fra praktikken. Eleverne bliver i forbindelse med praktikken bedt om at føre logbog over deres oplevelser i praktikken. Logbøgerne inddrages

efterfølgende i Ind-fra-praktik-ktionerne. Formålet med lektionerne er dels, at eleverne kan dele succeser fra praktikken, dels ”fejl-læring”, dvs. hvordan man kan komme videre fra sine fejl og lære af dem. Her tales der også om, hvor man som elev griber fat i overgangen fra praktikken til det videre arbejde med målene i den kommende skoleperiode.

Ledelsens opgave: Ledelsen har en vigtig opgave i at bakke op om betydningen af denne aktivitet ved, at aktiviteten skemalægges og planlægges, så de nødvendige lektioner og de kvalificerede underviserressourcer er til rådighed.

Aktiviteten skal også præsenteres og aftales i det samarbejdsforum, der er mellem elevernes arbejdsgivere og skolens ledelse. Det er også vigtigt at implementere uddannelses-mappen, samt samarbejde med praksis omkring revision og opdatering af den fælles uddannelsesmappe, som er elevens gennem hele uddannelsesforløbet.

Udbytte: Sammenhængen er blevet mere tydelig for eleverne ved, at de har fået større forståelse for sammenhængen mellem skole og praktik. Det har også fremmet anvendelsen af erfaringer fra praksis i skoledelen og modsat.

Vis eleverne, hvad der er den røde tråd i deres uddannelse

De mange skift i uddannelsen kan for nogle elever være kritiske perioder, hvor eleverne er i fare for at falde fra. Omvendt kan oplevelsen af sammenhæng i uddannelsen medvirke til, at eleverne trives bedre.

Hvorfor? Der er mange overgange og skift mellem forløb og lærere på erhvervsuddannelserne. Det kan være en udfordring for nogle elever, som ikke altid opfatter uddannelsen som et samlet forløb, hvor grundforløb og hovedforløb tænkes sammen. Det betyder, at nogle elever bliver overvældet af faglige krav og forventninger, når de overgår til et nyt forløb, eller ikke kan se sammenhængen mellem uddannelsens forskellige dele.

Hvordan? Det er vigtigt at arbejde målrettet med at forberede eleverne på faglige krav, indhold og struktur på hele uddannelsens forløb. Det kan fx gøres ved, at lærerne i undervisningen arbejder med at gøre det eksplicit for eleverne, hvordan emnerne, der gennemgås på fx GF2, hænger sammen med og danner base for det, som de skal lære på hovedforløbet, således at eleverne får en fornemmelse af et samlet forløb. En lærer fortæller fx:

” Vi gør meget ud af at italesætte på GF2, at det skal I have med videre. Eller at I skal kunne det her, for I får det ikke en gang til, men I skal have det som baggrundsviden, når I fortsætter. Så jeg synes, at vi gør meget ud af det. Men det kommer stadig bag på nogle elever, hvilke krav der bliver stillet på hovedforløbet.

Lærer, SOSU-uddannelse

Det kan du gøre som leder:

Som leder kan du understøtte oplevelsen af mere sammenhæng ved fx:

1. At bede lærerne eksplicite over for eleverne, hvordan nuværende læring konkret hænger sammen med læring i et senere fag, og på den måde male uddannelses røde tråd op i undervisningen løbende.
2. At sørge for, at lærerne fra elevernes fremtidige uddannelsesforløb kommer på besøg i grundforløbsklasserne og fortæller om deres fag, og hvad eleverne rent læringsmæssigt skal igennem i faget.
3. At bede vejlederne informere om de specifikke uddannelser og fag, der venter i det videre forløb, når eleverne har besluttet, hvilken uddannelse de vil fortsætte på.

Refleksionsspørgsmål

1. Hvordan arbejder vi med at skabe sammenhæng for eleverne mellem GF1, GF2 og hovedforløbet? Hvordan oplever vores elever sammenhængen? Hvad fungerer i deres optik godt og mindre godt?
2. Hvordan arbejder vi med at koble skole og praktik for eleverne? Hvordan oplever vores elever sammenhængen i uddannelsen?
3. Hvordan arbejder vi med at tilbyde alle elever hjælp til at finde en praktikplads, så så mange elever som muligt får en god praktikplads?

Litteratur

Epinion og Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU). (2020).

God praksis for undervisningsmiljøer på erhvervsuddannelserne. København: Børne- og Undervisningsministeriet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK).

EVA. (2019). *Klasseledelse i gymnasiet.* København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2018). *Arbejd med undervisningsdifferentiering i EUD.* København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Postholm, M. B. (2014). *Hvordan læreren som klasseleder kan fremme læring i prosjektarbejd.* I: Tidsskriftet FoU i praksis, 8 (2), s. 89-103.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk